

Til Lindås kommune
postmottak@lindas.kommune.no

Fra Edru Livsstil Nordhordland
Langheiane 34
5914 Isdalstø
fehenrik@online.no

Isdalstø, 23.10.17

Bemerkning til forslag til revidert alkoholpolitisk plan for Lindås Kommune

Edru Livsstil Nordhordland takker for muligheten til å komme med innspill til forslag til revidert alkoholpolitisk plan for Lindås kommune, og har følgende bemerkninger;

1. Alkoholpolitisk handlingsplan som del av en helhetlig rusmiddelpolitisk plan

Helsedirektoratet anbefaler at den lovpålagte alkoholpolitiske handlingsplanen ses i sammenheng med det generelle rusmiddelpolitiske arbeidet i kommunen. En av grunnene til at vi har et av Europas laveste forbruk av cannabis blant ungdom er nettopp at vi har en såpass tydelig holdning til alkohol, med aldergrenser, vinmonopol, salgs- og skjenketider. Vi vil derfor foreslå at:

- kommunen vedtar å snarest revidere kommunens rusmiddelpolitiske plan (2009- 2012), og inkludere alkoholpolitisk handlingsplan som en del av denne.

2. Hva er alkoholsituasjonen i kommunen?

Alkoholpolitisk plan skal være et hjelpemiddel både for politikere, saksbehandlere, næringsliv og øvrig befolkning. Det er derfor bra at planen har en viss informasjonsverdi som viser sammenhengene og synliggjør en helhetlig politikk.

Det er bra at planen viser til alkohollovens formålsparagraf som blant annet viser at lovens formål er «...å begrense forbruket av alkoholholdige drikkevarer». I den forbindelse kunne det vært nyttig å ha litt mer bakgrunnsinformasjon om den alkoholsituasjonen som eksisterer i kommunen per i dag. Som det står i den nå utdaterte rusmiddelpolitiske handlingsplanen (s5, 2.avsnitt, siste linje): «I tillegg må verksemda (Dei rusførebyggjande tiltaka) si effekt dokumenterast og vurderast ut frå om ein oppnår ein rusførebyggjande effekt eller ikkje»

Folkehelselovens paragraf 5 viser også til at kommunen er pålagt å utarbeide en skriftlig oversikt som identifiserer folkehelseutfordringene i kommunen og herunder vurderer konsekvenser og årsaksforhold. I henhold til paragraf 7 er kommunen også pålagt å iverksette nødvendige tiltak for å møte kommunens folkehelseutfordringer. Vi vet at det er en forskningsmessig påvist sammenheng mellom totalforbruket av alkohol og skadevirkninger av alkohol.

Vi vil derfor foreslå at:

- *Kommunen vedtar å innarbeide informasjon i alkoholpolitisk plan om eksisterende alkoholsituasjon; Hvilke salgs- og skjenkesteder eksisterer? Hvor mye alkohol selges det i kommunen? Hva er den historiske utviklingen i disse tallene? Har alkoholpolitikken vist seg å begrense forbruket av alkoholholdige drikkevarer?*

Dette er tall som kommunen uansett innhenter i forbindelse med innkreving av gebyr for alkoholsalg. Vinmonopolet kan levere tall fra sin butikk.

Det er en rekke andre nøkkeltall som også kan innhentes for å beskrive og måle utviklingen i rusmiddelsituasjonen lokalt. Har for eksempel Lindås deltatt i ungdomsundersøkelsene er det naturlig å få fram en historisk utvikling også i disse tallene. Og hva er politiets tall på alkohol- og rusrelaterte problemer?

Flere forslag til nøkkeltall er å finne i helsedirektoratets veileder for kommunal rusmiddelpolitiske handlingsplan.

3. Kommunens mål og strategier med alkoholpolitikken

Det er uheldig at det i setningen på punkt 1, 1. avsnitt, siste setning, heter at «Helse- og sosialpolitiske omsyn og næringspolitiske omsyn skal ivareta på best mulig måte...». Det synes å sidestille næringspolitiske hensyn med helse- og sosialpolitiske hensyn. Der er formuleringene i den opprinnelige planen bedre.

Alkoholpolitisk handlingsplan er jo hjemlet i alkoholloven, og vil begrense alkoholens skadevirkninger. Næringsutvikling er bare et av flere andre hensyn som helse- og sosialpolitikken må veies opp mot, for eksempel folkehelse, kriminalitetsforebygging og forbrukerhensyn, slik det framkommer i den opprinnelige planen.

Vi foreslår at kommunen er tydelig på at:

- *Det er alkoholloven og folkehelselovens hensyn som skal ivaretas gjennom kommunens alkoholpolitiske handlingsplan.*

Revidert versjon av alkoholpolitisk handlingsplan er fire sider kortere enn versjonen fra 2016. Noe skyldes at regelverk og retningslinjer er henvist til egne lenker. Men det kan se ut som om en del generelle mål og strategier for kommunens alkoholpolitikk også har falt ut.

Versjonen fra 2016 beskriver for eksempel under punkt 4.1 at spisesteder er prioritert ved tildeling av skjenketillatelser. Det skal også legges alkoholpolitiske vurderinger til grunn og føres en restriktiv tildelingspolitikk ved behandling av nye skjenketillatelser. Er ikke disse prinsippene lenger gjeldende?

Eller:

- «Skjenking i medhald av ambulerende løyve kan ikkje skje i kommunale skular eller kommunale fritidsklubbar» (Punkt 4.4 s 5 i gjeldende plan) ,
- «Ved innstilling til sals- og skjenkeløyve skal rådmannen alltid gje ei vurdering av konsekvensar i høve til oppvekst- og bumiljø.» (Punkt 5.2, s 7 i gjeldende plan)

Hvis dette er prinsipper som ikke lenger foreslås å gjelde, er det svært uheldig, for dette er prinsipper som til sammen er med på å bygge en helhetlig og god alkoholpolitikk for kommunen. *Kanskje disse mer spesielle lokale føringene kan framheves også i den reviderte planen slik at det skiller seg klarere fra mer generelle lover og retningslinjer?* Planen skal jo være et politisk dokument.

Vi foreslår at:

Kommunen bør ha egendefinerte mål for alkoholpolitikken, og spesifikke mål for hva slags resultater kommunen ønsker å oppnå med alkoholpolitikken i planperioden. For eksempel: lavere totalforbruk, mindre vold, mindre ulovlig rusbruk, flere alkoholfrie møteplasser, tilbud om kurs i alkokutt, og videreføring av prinsippene fra gjeldende plan.

4. Våre forslag til øvrige vilkår

Det bør være et mål å skape flere alkoholfrie møteplasser for kommunens befolkning. Det gjelder ikke bare barn- og ungdom som etter loven ikke har lov til å bruke alkohol, men like mye voksne. Derfor foreslår vi følgende vilkår i kulturpolitikken:

- *Kulturaktiviteter må være alkoholfrie for å kunne motta kommunale tilskudd*
- *Kommunale tilskudd til lag og foreninger som driver rusfrie arrangement og møtesteder prioriteres*

Det er også slik at det på små steder ikke er så mange møteplasser. Det er derfor viktig at de skjenkestedene som finnes har et tilbud også til den tidelen+ av befolkningen som ikke drikker alkohol og den tidelen+ som drikker halvparten av hele alkoholforbruket og derfor kunne trenge et godt alkoholfritt tilbud.

For skjenkesteder bør det gjelde følgende vilkår:

- *Det skal finnes et godt og rimelig utvalg av synlige og serveringsklare alkoholfrie drikker og festedrikker.*

Det er ikke lenger nok med en flaske brus, eller en alkoholfri øl som alkoholfritt alternativ. Markedet bugner av flere alkoholfrie alternativ.

5. Salgs- og skjenketider

Edru Livsstil Nordhordland vil foreslå at kommunen fører en ansvarlig og restriktiv salgs- og skjenketidpolitikk på bakgrunn av tidligere nevnte grunner. Spesielt ser vi dette nødvendig i offentlige bygg. Og særlig ser vi dette ekstra viktig i offentlige og private skolebygg.

Med hilsen fra
Edru Livsstil Nordhordland
ved leder Frank Erik Henriksen